

Biannual Journal of Applied Counseling (JAC)
2022, 12(1), 63- 90
Received: 14 Jan 2022
Accepted: 03 July 2022
DOI: 10.22055/jac.2022.39322.1848
Original Article

دوفصلنامه مشاوره کاربردی
دانشگاه شهید چمران اهواز
۹۰-۳، ۱۲(۱)، ۱۴۰۱
دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۴
پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۱۲
نوع مقاله: پژوهشی اصیل

The effectiveness of Islamic based on happiness training on increasing subjective vitality and positive affect and reducing negative affect in women with marital conflict

Leila Yeganehfard*
Saeed Vaziri**
Alireza Afshani***

Abstract

One's current marital or romantic relationship status can be assessed according to marital satisfaction and intimacy. This study aimed to investigate the factors related to intimacy and marital satisfaction based on the lived experience of incompatible couples. This qualitative study was conducted using a phenomenological approach. The statistical population of the study included all incompatible couples in Yazd in 2020. A total of 12 couples (24 persons/12 females and 12 males) were selected by purposive sampling. Qualitative data were collected using semi-structured interviews and then coded by Colaizzi's method and analyzed through extracting main themes and subthemes. The results showed that the dimensions of the pattern of intimacy and marital satisfaction based on the analysis of couples' lived experience include family factors (interference in couples' marital life, not respecting the spouse), interpersonal factors (lack of mutual trust, lack of empathy, lack of privacy), and individual factors (irresponsibility, insecure attachment, emotional immaturity). The results also revealed paying attention to family, interpersonal, and individual factors helps couples to experience more satisfaction and intimacy in life.

Keywords: Intimacy, Marital satisfaction, Couples' lived experience

Extended Abstract

Introduction

What are the sources of and facilitating factors for intimacy and marital satisfaction? Paying attention to the factors that affect the success of a marriage helps the couples to avoid problems, and prevent huge and irreparable material and spiritual losses at a low cost. Glasser (2010) considered marriage to be the most difficult type of relationship to maintain, and believed that almost half of all

* PhD Student in Counseling, Department of Counseling, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran

** Assistant Professor, Department of Psychology and Counseling, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran (Corresponding Author) s.vaziri@iau.ac.ir

*** Professor, Department of Sociology, Yazd, Yazd University, yazd, Iran

married people can live together for a lifetime, but very few do so happily. Conflict is inevitable in marriage and other long-term relationships (Sanford,2010). Marital relationship is particularly prone to conflict as couples cultivate a great deal of intimacy and interdependence (Langeslag & Surti, 2022). In their study,(Karney et al., 2020) asked 160 therapists to rate the most challenging areas of marital discord. They identified communication, unrealistic expectations from marriage and spouse, lack of intimacy, and lack of interest as the most important aspects of marital problems, respectively (Epifani et al., 2021).

Family is one of the most important social institutions in which a person grows up and plays an essential role in the health of society. Among family members, couples are of special importance as the core and constituent of the family system, since the way couples communicate plays a key role in the health and well-being or disintegration of the family system (Yoo & Joo, 2021). The couples might have different abilities, talents, needs, interests, and personalities. It is believed that all human beings have a basic need to establish intimate relationships (Fraser et al., 2021).

The World Health Organization (WHO) has identified family as the primary social factor in enhancing health and well-being (Campbell, 2008). Various studies have also pointed out that successful marriage makes people live happier and healthier (DeLongis & Zwicker, 2017). Therefore, the study of marital satisfaction and its various dimensions (including sexual relations) is very important because of its effect on mental health. In other words, the mental health status of couples affects marital adjustment on many aspects of individual and social life. The results of previous studies indicated that married people who have a stable life and are satisfied with their married life are less likely to suffer from depression and psychological problems (Wang et al., 2014). Family is a social and natural system with a complex emotional structure in which love, loyalty and continuity, and membership are important features (Goldenberg & Goldenberg, 2011). Couples are considered as the core of the family (Kim et al., 2021). The health and dynamism of family are rooted in the health and well-being of the couples. Couples can be considered the driving force of the family. One of the most important characteristics of a balanced family is the ability to deal positively and constructively with the world. Therefore, at the time of crisis and problems, individuals and families pay attention to the positive, instructive, and inspiring aspects and ignore the negative ones (Langeslag & Surti, 2022).

Paying attention to the factors that affect intimacy and marital satisfaction helps couples to prevent problems as well as huge and irreparable material and spiritual losses at a low cost. Intimacy is considered a primary psychological need (Kaab Umayr & Pirezadeh, 2020). Marriage offers a unique opportunity to meet this need beyond intimate relationships with friends and relatives. Hence, most people consider marriage to be the most intimate relationship and the primary source of affection and support. Intimacy is a key and important feature of marital relationship and one of the salient features of a successful marriage. This feature indicates the existence of interaction between spouses, the absence or lack of which is an indicator of chaos in marital relationship. According to (Rovine et al.,2005), intimacy is a sign of a successful marriage (Mozas et al., 2022). Psychological intimacy is the need to share hopes, fears, doubts, insecurities, and inner problems with one's spouse without fear of being judged.

Learning positive behavioral skills such as not making fun of, judging, rejecting, and blaming others creates an atmosphere in which spouses feel safe and confident to express their inner psychological issues, which in turn increases psychological intimacy (Brisini & Solomon, 2021).

Individual and social life and facilitates parenting (White et al., 2004). In fact, marital satisfaction refers to couples' satisfaction with the way they organize their life together, such as spending their leisure time, sharing household chores, interacting with each other, having sex, and expressing emotions. Marital satisfaction can be assessed by the degree of mutual interest, care, acceptance, and understanding between couples (Arianfar & Rasouli, 2019). In recent decades, families have encountered a number of challenges that have adversely affected their functioning. Likewise, the Iranian families have been exposed to structural changes in their relationships (Kaab Umayr & Pirzadeh, 2020).

The inability to establish interpersonal intimacy leads to marital dissatisfaction. The couples' lack of agreement, incompatibility of goals and opinions, and opposite behaviors result in conflict. Only those who are able to understand the attitudes of their partner in a dispute and consider their problems not as part of their personal difficulties can resolve the conflicts (Zakeri et al., 2019). Therefore, most of the problems and disputes between couples are due to the gradual decline in or lack of attention to intimacy and marital satisfaction. Thus, one of the ways to prevent divorce and serious problems in marital life is to pay attention to intimacy in relationships. Maintaining intimate relationships and resolving problems caused by the loss or reduction of marital intimacy are of the major concerns of family and marriage counseling professionals. Sociocultural and economic changes, and consequently changes in family functioning, highlight the need for intimate relationships. Achieving and maintaining intimacy increase marital and family life satisfaction. Accordingly, the present study aimed to identify the factors related to intimacy and marital satisfaction based on the lived experience of incompatible couples.

Method

The present qualitative study was carried out using a phenomenological approach based on the lived experience of incompatible couples. The participants were selected from among incompatible couples living in Yazd by purposive sampling. The sampling process continued until theoretical saturation i.e., when no new information was obtained. A total of 12 couples (24 persons) were interviewed. The inclusion criteria were having lived together for at least 1 year, being incompatible, not having an underlying acute illness, living in Yazd, and willingness to participate in the study. The exclusion criteria were drug abuse (except smoking) and incompatibility due to infidelity.

Instruments

In this study, data were collected through semi-structured interviews. Interview protocols were designed to allow interviewees to answer questions in approximately 45 to 60 minutes. The interviews began by asking non-threatening introductory questions such as: How did you meet each other? What made you incompatible? When did you first find out about your disagreement?

To ensure the validity of the findings, the descriptions of the researcher were matched with those of the participants. For this purpose, during the interviews, the interviewer asked the participants to confirm the findings and immediately after the end of each interview, the notes and the recorded content were read carefully. Then, the extracted concepts and categories were checked with the participants. Furthermore, the selected codes and themes were reviewed in several sessions by the professors and the validity of the findings was confirmed by the participants and professors specialized in the field.

Procedures

Before starting the data collection process, the purpose of the study was explained to the participants and after providing sufficient information about the nature of the research objectives, an informed consent was obtained from the participants. The participants were informed that they could withdraw from the study at any time. They were also assured of anonymity and confidentiality of the data. The interviews started with general questions and continued until data saturation i.e., when no new data was obtained. The interviews were transcribed immediately after recording each interview. The data were collected, recorded, coded, and categorized into main themes over a period of 6 months.

Data analysis

Date extracted from the interviews were analyzed using Colaizzi's (1978) seven-step method.

FindingsResults

Data analysis led to the identification of 244 primary concepts, 21 subthemes and 3 main themes including family factors, interpersonal factors, and individual factors.

Discussion

This study aimed to investigate the factors related to intimacy and marital satisfaction based on the lived experience of incompatible couples. The results of data analysis revealed three main themes including family factors, interpersonal factors, and individual factors.

Family factors consisted (interference in couples' marital life, not respecting the spouse), These findings are consistent with the results of the studies investigating factors influencing intimacy and marital satisfaction. In Iran, marital problems are mostly resulted from the irrational interference of the families in marital relations (Henrian & Younesi, 2011). Moreover, the interference of influential people such as parents, brothers, sisters, and friends in the life of couples affects the stability of their life and increases the likelihood of disruption and crisis (Taghipour et al, 2012).

Interpersonal factors, the other main theme of the study, was subdivided into), interpersonal factors (lack of mutual trust, lack of empathy, lack of privacy), . Intimate relationships require communication skills, such as having a similar point of view with the spouse, empathetically understanding what the spouse has experienced, and being sensitive to and aware of spouse's needs.

In this regard (Rajabi et al, 2019). In a phenomenological study on the marital satisfaction of couples with cultural differences, Rajabi et al. (2019) showed the perception of communication was possible with the vital role of support and understanding of the spouse. It was also pointed out that the facilitator of communication and the experience of perceiving or not perceiving differences and similarities are at the center of marital satisfaction of couples.

The third main theme of the study, individual factors, (irresponsibility, insecure attachment, emotional immaturity

Conclusion

The results of this study showed based on the lived experience of incompatible couples, factors influencing marital satisfaction and intimacy could be explained with 3 main themes and 21 subthemes. The main themes identified in the study included family factors, interpersonal factors, and individual factors. Given that most of the factors related to marital intimacy are affected by the lack of social skills, it is recommended that couples learn social skills including communication and problem-solving skills before and after the marriage.

Ethical considerations

Before conducting the interviews, the objectives of the research were explained to the participants, and the interviews were recorded with their consent, and comprehensive and clear explanations were given to them for the publication of the research results, emphasizing the principle of confidentiality.

Financial support

This research has not received any special grant from any institution.

Conflict of Interests

The authors declare no conflict of interest. This research was not financially supported by any institution or agency.

Contribution of the authors

The first author was responsible for executive work, the second author (responsible author), designed the general framework and compiled the content, guided the research and reviewed the final version of the article, and the third author, the research consultant, was responsible for data analysis and review of the final version of the article.

Acknowledgements

The authors thank all the couples who participated in this study.

واکاوی عوامل مرتبط با صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس تجربه زیسته زوجین ناسازگار^۱

لیلا یگانه فرد*

سعید وزیري**

علیرضا افشانی***

چکیده

رضایت و صمیمیت زناشویی یک ارزیابی کلی از وضعیت رابطه زناشویی یا رابطه عاشقانه کنونی فرد است. هدف از تحقیق حاضر واکاوی عوامل مرتبط با صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس تجربه زیسته زوجین ناسازگار است. این پژوهش از نوع کیفی و با روش پدیدارشناسی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه زوجین ناسازگار شهر یزد در سال ۱۳۹۹ بودند. ۱۲ زوج (۲۴ نفر / ۱۲ زن و ۱۲ مرد) به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌های کیفی با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته جمع‌آوری و سپس کدگذاری به روش کلازی و استخراج مضمون‌های اصلی و فرعی مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های تحقیق نشان داد که ابعاد الگوی صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس واکاوی تجربه زیسته زوجین شامل عوامل خانوادگی، عوامل بین فردی و عوامل فردی است که عوامل خانوادگی شامل دخالت در زندگی زن و شوهر، احترام نگذاشتن به همسر، عوامل بین فردی شامل عدم اعتماد متقابل، عدم همدلی، نداشتن حریم خصوصی، و عوامل فردی مثل عدم مسئولیت، دلبستگی نالین، ناپختگی هیجانی است. نتایج این پژوهش نشان داد که توجه به عوامل خانوادگی، بین فردی و فردی به زوجین باری می‌رساند که بتوانند رضایت و صمیمیت بیشتری را در زندگی به وجود آورند.

واژه‌های کلیدی: صمیمیت، رضایت‌مندی زناشویی، تجربه زیسته زوجین

مقدمه

منشأ صمیمیت و رضایت زناشویی چیست و چه عواملی این امر را تسهیل می‌کنند؟ توجه به عوامل مؤثر بر موفقیت یک ازدواج و رعایت تناسب‌ها به دختر و پسر کمک می‌کند تا از بروز مشکلات جلوگیری شود، و با صرف هزینه اندکی جلوی زبان‌های هنگفت و غیرقابل جبران مادی و معنوی طلاق گرفته شود. آگاهی زوج‌ها از طبیعی بودن اختلافات و نگرستن به آن‌ها به عنوان یک مسئله قابل حل نه عاملی تهدیدکننده نیز تسلط بر مشکلات با به کار بردن این مهارت، عدم اطمینان آن‌ها را به اطمینان مبدل می‌کند. گلاسر (Glasser, 2010) حفظ یک رابطه زناشویی موفق را سخت‌ترین نوع حفظ یک رابطه می‌داند و معتقد است تقریباً بیش از نیمی از افراد ازدواج کرده، می‌توانند زندگی مشترک خود را برای یک عمر حفظ نمایند ولی از این میان افراد بسیار کمی یافت می‌شوند که دفتر زندگی مشترک خود را به خوبی و خوشی ببندند. تعارض در ازدواج و سایر روابط

۱. این مقاله برگرفته از پایان نامه دکتری مشاوره با کد ۱۰۵۵۴۸۹۴۴۳۲۱۹۸۳۷۰۶۴۱۶۲۲۷۰۶۲۷ مورخ ۹۷/۱۱/۲۵ می‌باشد.

* دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

** استادیار گروه روان‌شناسی و مشاوره، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران (نویسنده مسئول) s.vaziri@iau.ac.ir

*** استاد گروه جامعه‌شناسی، یزد، دانشگاه یزد، یزد، ایران

طولانی مدت اجتناب ناپذیر است (Sanford, 2010). رابطه زناشویی به صورت خاص مستعد تعارض است، زیرا زوجها مقدار زیادی صمیمیت و وابستگی متقابل را پرورش می‌دهند و این مسأله، زوجها را در برابر هم بیشتر آسیب‌پذیر می‌سازد (Langeslag & Surti, 2022). (Karney et al., 2020). در مطالعه‌ای از ۱۶۰ درمانگر خواستند، مشکل‌ترین حوزه‌های اختلاف زوجها را درجه‌بندی کنند. آن‌ها به ترتیب، ارتباطات، انتظارات غیر واقعی از ازدواج و همسر، فقدان صمیمیت و نشان ندادن علاقه را به عنوان مهم‌ترین جنبه‌های مشکلات زناشویی معرفی کردند (Epifani et al., 2021).

یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی که فرد در آن پرورش می‌یابد و در سلامت جامعه نقش اساسی دارد، خانواده است. در میان اعضای خانواده زوجین به عنوان هسته اصلی و تشکیل‌دهنده نظام خانواده اهمیت ویژه‌ای دارند به صورتی که نحوه ارتباط زوجین نقش کلیدی در سلامت و بهزیستی یا از هم پاشیدگی نظام خانواده دارد (Yoo & Joo, 2021). زندگی زناشویی یکی از نهادهای مهم‌ترین نهادهای بشری است از دو نفر با توانایی و استعدادها متفاوت و با نیازها و علایق مختلف و در یک کلام با شخصیت‌های گوناگون تشکیل شده است. این اعتقاد وجود دارد که همه انسان‌ها یک نیاز پایه و اساسی به برقراری روابط صمیمانه دارند (Fraser et al., 2021).

سازمان بهداشت جهانی (World Health Organization, 2001) خانواده را به‌عنوان عامل اجتماعی اولیه در افزایش سلامتی و بهزیستی معرفی کرده است (Campbell, 2008). پژوهش‌های مختلف نیز به این امر اشاره کرده‌اند که ازدواج موفق موجب می‌شود افراد شادتر، با نشاط‌تر و سالم‌تر زندگی کنند (DeLongis & Zwicker, 2017). از این رو مطالعه رضایت زناشویی و ابعاد مختلف آن (از جمله روابط جنسی) به جهت تأثیری که بر بهداشت روانی افراد دارد، از اهمیت زیادی برخوردار است. به عبارتی وضعیت سلامت روان زوجین روی سازگاری زناشویی بر بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها تأثیرگذار است. نتایج مطالعات مبین این نکته است که افراد متاهلی که زندگی‌شان پایدار است و از زندگی زناشویی خود رضایت کافی دارند، کمتر دچار بیماری افسردگی و مشکلات روان‌شناختی می‌شوند (Wang et al., 2014). خانواده یک نظام اجتماعی و طبیعی با ساختار عاطفی پیچیده است که محبت، وفاداری و تداوم، عضویت از ویژگی‌های مهم آن است (Goldenberg & Goldenberg, 2011). زوجین به‌عنوان هسته اصلی خانواده مورد توجه هستند (Kim et al., 2021). سلامت و پویایی خانواده ریشه در سلامت و شادابی زوجین دارد. زوجین را می‌توان نیروی محرک و جهت‌دهنده خانواده به‌حساب آورد. از مهم‌ترین ویژگی‌های خانواده متعادل توانایی برخورد مثبت و سازنده با جهان پیرامون و یا به‌طور کلی مثبت‌گرایی است. در این صورت افراد و خانواده هنگام مواجهه با مسائل و پدیده‌ها، جنبه‌های مثبت، آموزنده و الهام‌بخش آن را مورد توجه قرار می‌دهند و از جنبه‌های منفی چشم‌پوشی می‌کنند (Langeslag & Surti, 2022).

توجه به عوامل مؤثر بر صمیمیت و رضایت زناشویی زوجین کمک می‌کند تا از بروز مشکلات جلوگیری شود، و با صرف هزینه اندکی جلوی زیان‌های هنگفت و غیرقابل جبران مادی و معنوی طلاق گرفته شود. صمیمیت یک نیاز روان‌شناختی اولیه و اصلی در نظر گرفته می‌شود (KaabUmayr & Pirzadeh, 2021). برای دست یافتن به این نیاز و رشد صمیمیت، ازدواج یک فرصت منحصر به فرد در اختیار می‌گذارد که

فراتر از روابط صمیمانه با دوستان و خویشاوندان است. از این رو اکثر افراد ازدواج را صمیمی‌ترین رابطه و منبع اولیه عاطفه و حمایت می‌دانند. صمیمیت یک مشخصه کلیدی و مهم روابط زناشویی و از ویژگی‌های بارز یک ازدواج موفق به شمار می‌آید. این ویژگی به وجود تعامل بین همسران اشاره می‌کند، نبود یا کمبود آن یک شاخص آشفتگی در رابطه زناشویی است (Hallford, 2005). رووین و همکاران (Rovine et al., 2005) اعتقاد دارند صمیمیت زمانی آشکار می‌شود که ازدواج کارکرد خوبی داشته باشد و فقدان صمیمیت حاکی از این است که رابطه زناشویی عملکرد ضعیفی دارد (Moza et al., 2022). صمیمیت روان‌شناختی نیاز به در میان نهادن امیدها، ترس‌ها، تردیدها، عدم اطمینان و مشکلات درونی با همسر بدون ترس از مورد قضاوت قرار گرفتن است. یادگیری مهارت‌های رفتاری مثبت مانند مسخره نکردن، قضاوت نکردن، طرد و مقصر نساختن‌ها جوی را ایجاد می‌کند که همسران برای بیان مسائل روانی درونی خود احساس امنیت و اطمینان داشته باشند، که در مجموع موجب افزایش صمیمیت روان‌شناختی می‌شود (Brisini & Solomon, 2021).

رضایت‌مندی زناشویی در بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی افراد تأثیر داشته و ایفای نقش والدینی را آسان می‌سازد. وایت و همکاران (White et al., 2004) رضایت‌مندی زناشویی را نگرش مثبت به رابطه زناشویی می‌داند که می‌تواند دامنه‌ای از مطلوب تا نامطلوب را در برگیرد (Kim et al., 2021). در تعریف دیگری رضایت‌مندی زناشویی به احساس رضایت هر یک از زوجین از هماهنگی و مطابقت با همسر خود در زمینه چگونگی سازمان دادن زندگی مشترک، مثل هماهنگی و مطابقت با اوقات فراغت، تقسیم کارهای خانه، تعامل و ارتباط با یکدیگر، روابط جنسی و ابراز عواطف و احساسات به یکدیگر اشاره شده است (Sinha & Mokerjac, 1990).

رضایت‌مندی زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساسی ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند و روابط رضایت‌بخش در بین زوجین، از طریق علاقه متقابل، میزان مراقبت از همدیگر، پذیرش و تفاهم با یکدیگر قابل ارزیابی است (Arianfar & asouli, 2019). در دهه‌های اخیر خانواده‌ها با مسائل متعددی مواجه شده‌اند که اثر سوئی بر کارکردها، مطلوب آن‌ها داشته است. در دوران معاصر، خانواده ایرانی نیز، در معرض تغییرات ساختاری قرار گرفته که همین امر روابط موجود میان اعضای خانواده را دچار دگرگونی نموده است (KaabUmayr & Pirzadeh, 2021).

ناتوانی در برقراری صمیمیت بین فردی، منجر به نارضایتی زناشویی می‌شود. در این میان توافق نداشتن زوجین، ناسازگاری بین نظرات و اهداف آن‌ها و نیز بروز رفتاری که در جهت مخالفت با دیگری صورت می‌گیرد را تعارض بین آن دو تعریف می‌کنند و افرادی در حل تعارضات مهارت دارند که قادر باشند دیدگاه شریک عشقی خود را در هنگام اختلاف نظر درک کنند و مشکلات حال حاضر خود را نه بخشی از سختی‌های شخصی خود، بلکه بخشی از زندگی انسانی خود بدانند که در واقع این توانمندی، جزئی از مفهوم رضایت زناشویی محسوب می‌شود (Zakeri et al., 2019). بنابراین علل بیشتر مشکلات و اختلافات زوجین در زندگی مشترک ناشی از افول و کم‌توجهی تدریجی به موضوع صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی است و یکی از راه‌های پیشگیری از جدایی‌ها و بروز مشکلات جدی در زندگی

زناشویی، توجه به صمیمیت در روابط است. ایجاد حفظ و تداوم روابط صمیمانه و حل مشکلات ناشی از فقدان یا کاهش صمیمیت زناشویی یکی از نگرانی‌های عمده متخصصان مشاوره خانواده و ازدواج است. تغییرات فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی و به تبع آن تغییر کارکردهای خانواده افزایش نیاز به برقراری روابط صمیمانه را ایجاد می‌کند. موفقیت در دستیابی به صمیمیت و حفظ آن، احتمال گسترش تداوم سالم رضایت از زندگی زناشویی و خانوادگی را تضمین و افزایش می‌دهد. مسأله اصلی تحقیق حاضر این است که عوامل مرتبط با صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس تجربه زیسته زوجین ناسازگار کدام است؟

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر یک مطالعه کیفی (qualitative) است که به روش پدیدارشناسی (Phenomenology) انجام شده است. پدیدارشناسی به بررسی تجارب زیسته افراد می‌پردازد. جامعه هدف کلیه زوجین ناسازگار شهر یزد بود. روش انتخاب مشارکت‌کنندگان در این پژوهش بر مبنای نمونه‌گیری هدفمند از نوع گلوله برفی بود فرآیند نمونه‌گیری و تعیین نمونه نیز تا اشباع نظری یعنی زمانی که هیچ‌گونه داده و اطلاعات تازه‌ای به دست نیامد و تمام اطلاعات به دست آمده تکراری بود، ادامه داشت که در نهایت مصاحبه تا اشباع داده‌ها با ۱۲ زوج (۲۴ نفر، ۱۲ زن و ۱۲ شوهر) ادامه یافت. معیارهای ورود به پژوهش عبارت بودند از: (۱) حداقل ۱ سال زندگی مشترک داشتن، (۲) دارای ناسازگاری در زندگی مشترک، (۳) نداشتن بیماری زمینه‌ای و حاد، (۴) همکاری و تمایل در مصاحبه و مطالعه و ساکن بودن در شهر یزد. همچنین ملاک‌های خروج از مطالعه مشارکت‌کنندگان نیز شامل: (۱) سوء مصرف مواد مخدر (به جز سیگار)، (۲) ناسازگاری بدلیل وجود خیانت.

ابزار اندازه‌گیری

در این پژوهش داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته جمع‌آوری شدند. پروتکل‌های مصاحبه طوری طراحی شدند که به مصاحبه‌شونده‌ها این اجازه را می‌داد که در یک چارچوب تقریبی ۴۵ تا ۶۰ دقیقه‌ای به سؤال‌ها پاسخ دهند. همچنین مصاحبه با به‌کارگیری سؤالات زمینه‌ای غیرتهدیدآمیز آغاز شد، از جمله این‌که نحوه آشنایی زن و شوهر چگونه بوده است؟ چه مسائلی باعث ناسازگاری آن‌ها شده است؟ اولین بار چه موقع به اختلاف خود پی بردید؟ سپس مصاحبه به سمت سؤال‌های اساسی پژوهش رهنمون شد. در این پژوهش برای اعتبار یافته‌ها، از تطابق توصیف محقق و افراد مورد بررسی، استفاده شد. برای این منظور، در حین مصاحبه از فن تأیید توسط مصاحبه‌شونده استفاده شد و بعد از اتمام هر مصاحبه، بلافاصله یادداشت برداری‌ها و محتوای ضبط شده به دقت مطالعه شده و در نتیجه تلاش گردید تا صحت مفاهیم و مقوله‌های استخراج‌شده در رفت و برگشت با واقعیت، از سوی شرکت‌کنندگان در پژوهش مورد تأیید قرار گیرد. از طرف دیگر کدهای و مضمون‌های انتخابی در چندین جلسه با اساتید

محترم پژوهش بررسی شد و اعتبار یافته‌های به دست آمده توسط مشارکت‌کنندگان و اساتید متخصص در این حوزه مورد تأیید قرار گرفت (Marshall & Rasman, 2016).

روند اجرای پژوهش

قبل از آغاز فرایند جمع‌آوری داده‌ها، هدف مطالعه برای شرکت‌کننده‌ها توضیح داده شد و پس از ارائه اطلاعات کافی در ارتباط با ماهیت اهداف پژوهش از زوجین ناسازگار درخواست شد فرم رضایت آگاهانه شرکت در مصاحبه ضبط شده را امضا کنند. در این فرم به طور مفصل توضیح داده شد که شرکت‌کنندگان چگونه می‌توانند در هر زمانی از مطالعه انصراف دهند. همچنین به شرکت‌کنندگان نحوه استفاده از مصاحبه‌ها و استفاده از نام مستعار برای حفظ حریم خصوصی آنان توضیحاتی ارائه گردید و اطمینان و اعتماد آنان در مورد محرمانه بودن مصاحبه‌ها جلب شد. مصاحبه با سؤالات کلی شروع و هم‌زمان با ضبط، یادداشت برداری صورت می‌گرفت و در فرآیند مصاحبه چنانچه سؤالاتی برای روشن شدن موضوع به ذهن می‌رسید از مصاحبه شونده پرسیده می‌شد. مصاحبه با شرکت‌کنندگان تا رسیدن به اشباع اطلاعات زمانی که داده جدید به دست نیامد، ادامه یافت. پس از ضبط هر مصاحبه بلافاصله پیاده‌سازی آن‌ها بر روی کاغذ انجام می‌شد و داده‌ها در طول بازه زمانی ۶ ماهه جمع‌آوری، ثبت، کدگذاری و در قالب مضامین عمده دسته‌بندی گردید.

جدول ۱

ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان

نحوه آشنایی	مدت ازدواج	شغل		تحصیلات		سن ازدواج	
		مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
سنتی	۲ سال	کارمند	کارمند	لیسانس	لیسانس	۳۱	۲۶
سنتی	۵	آزاد	کارمند	دیپلم	لیسانس	۳۰	۲۳
سنتی	۳	آزاد	خانه دار	دیپلم	دیپلم	۲۷	۲۵
سنتی	۶	کارمند	خانه دار	لیسانس	دیپلم	۲۸	۲۰
سنتی	۳	آزاد	دفتر بیمه	لیسانس	لیسانس	۳۰	۲۲
سنتی	۲	فروشنده	خانه دار	فوق دیپلم	لیسانس	۲۷	۲۲
سنتی	۵	شرکت ساختمانی	خانه دار	فوق لیسانس	دیپلم	۳۱	۲۰
دانشگاه	۶	کارمند	مدیر مهد کودک	لیسانس	لیسانس	۲۶	۲۶
سنتی	۱۰	راننده	منشی	سیکل	فوق دیپلم	۲۸	۲۲
سنتی	۱/۵	آزاد	آرایشگر	دیپلم	دیپلم	۲۴	۲۱
سنتی	۸	آزاد	خانه دار	دیپلم	دیپلم	۲۹	۲۲
سنتی	۲	مدیر شرکت	طرح ساختمان	لیسانس	فوق لیسانس	۳۰	۲۵

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کلایزی (Colaizzi, 1978) استفاده شد. بر مبنای این مراحل مصاحبه برای تحلیل نهایی و استخراج و به شیوه ۷ مرحله‌ای کلایزی مورد تحلیل قرار خواهد گرفت. این

مراحل عبارتند از: ۱) در ابتدا تمام توصیف‌های ارائه شده از سوی مشارکت‌کنندگان، چندین مرتبه خوانده می‌شود تا محتوای کلی آن درک شود. ۲) در مرحله بعد با مراجعه به تمام توصیف‌های ارائه شده، جملات و عبارات مهم که مستقیماً به اهداف پژوهش مرتبط بودند، استخراج شدند و در فایل‌های جداگانه‌ای نگهداری می‌شوند. این کار به این دلیل انجام گرفت که اطلاعاتی که درصد اهمیت کمتری دارند از دست نروند، زیرا ممکن است در مراحل بعدی اهمیت آن‌ها مشخص شوند. ۳) سپس تلاش شد تا به معنی هر یک از جملات مهم پی برده شود و سپس معانی بیرون کشیده از جملات باهم ترکیب شوند تا یک معنی مشترک حاصل شد ۴) در مرحله بعدی، مراحل قبل برای هر یک از جملات مهم تکرار شد و معانی فرموله شده و مرتبط به هم در دسته‌هایی از مفاهیم و موضوعات اصلی قرار داده شد. ۵) در مرحله بعدی مفاهیم کلیدی اطلاعات که انتخاب شده بودند، به صورت خلاصه‌ای روایت‌وار نوشته می‌شوند. ۶) سپس به منظور اعتبارسنجی نهایی نتایج برای شرکت‌کنندگان شرح داده شد و از آن‌ها خواسته خواهد شد تا نظرات و واکنش‌های خود را راجع به نتایج ارائه دهند. ۷) از روش بررسی قابلیت اطمینان نیز استفاده شد که طی آن متن مصاحبه‌ها و خلاصه آن‌ها به رؤیت همکار پژوهش و یک متخصص روش کیفی رسید و آن‌ها با توجه به برداشت خود کدگذاری‌هایی انجام دادند. سپس با مقایسه کدهای به دست آمده و در مواردی که عدم هماهنگی وجود داشت، با برگزاری جلسه‌های گفتگو سعی شد تا نظرات اعضا را به هم نزدیک کنیم (Hossien Poor et al., 2021).

یافته‌ها

تحلیل داده‌ها منجر به شناسایی دویست و چهل و چهار مفهوم اولیه، بیست و یک مضمون فرعی و سه مضمون اصلی شد. مضامین اصلی تحت عنوان «عوامل خانوادگی»، «عوامل بین فردی»، «عوامل فردی» شناسایی گردیدند.

جدول ۲

گروه‌بندی مقولات به دست آمده از مصاحبه‌ها در جهت شناخت منابع ناسازگاری

مضامین اصلی	مضامین فرعی	مفاهیم اولیه
۴ ۳ ۴ ۳ ۳	دخالته در زمینه مسائل زوجی	دخالته در رفتار، کارهای منزل، نبود حریم شخصی برای صحبت، گزارش دادن
	احترام نگذاشته به همسر	گیر دادن به سبک حرف زدن، نق زدن در مورد نوع رفتار، نصیحت کردن، مقایسه از طریق کلام و با افراد مورد تأیید، کنکاش در گذشته فرد
	گیر دادن به سبک پوشش	نوع لباس، نوع آرایش، نوع کفش، نوع پرده ساختمان، رنگ ماشین، دخالته در نوع پوشش و اعتقاد به آن
۴ ۳ ۳ ۳	عدم اعتماد	نبود اطمینان به حمایت همسر، نبود حمایت از همسر در همه موارد، و همچنین نبود ویژگی‌هایی از قبیل: دلسوزی و نگرانی برای همسر، اهمیت دادن به نیازهای همسر، کاستن از درد و رنج همسر در موارد بحرانی، همدلی و درک همسر، حمایت عاطفی، دلسوزی
	عدم همدلی	کیفیت پایین دوست داشتن همدیگر، نبود علایق مشترک، عدم گذران اوقات فراغت با یکدیگر، عدم تلاش برای خشنود کردن همسر، اهمیت ندادن به رضایت همسر، استفاده کم از جملات عاشقانه، نبود سرمایه‌گذاری زمانی برای همدیگر، اهمیت ندادن به خواسته‌های همسر، صمیمیت و وابستگی، لذت بردن از بودن در کنار همسر

مضامین اصلی	مضامین فرعی	مفاهیم اولیه
	عدم حمایت و درک همسر	کمک نکردن به همسر در کارهای منزل، کمک نکردن به همسر در مسائل اقتصادی، کمک نکردن به همسر در زمینه شغلی، کمک نکردن به همسر در انجام وظایف زندگی، نبود کمک و همکاری در امور مختلف
	تحقیر سازی همسر	عدم تفاهم در تربیت فرزندان و تحقیر همسر در این مورد، نداشتن درک یکسان از عشق و زندگی زناشویی، گذران اوقات فراغت با مشورت یکدیگر، تفاهم در مورد مکان زندگی، احترام به تفاوتها، تصمیم‌گیری مشترک، درک دیدگاه‌های همسر، احترام به نقطه نظرات یکدیگر
	نداشتن حریم خصوصی	شک نداشتن به همسر وقتی با دوستان خود بیرون است، وفاداری حتی در نبودن همسر به او و رعایت حریم خصوصی‌اش در نبودش، اعتقاد به عشق همسر نسبت به خود، جستجو نکردن در روابط گذشته و اعتقاد به وفاداری همسر، بی‌زاری و دوری از افکار خیانت‌آمیز، تعهد و احترام به رابطه زناشویی با همسر
	مقایسه همسر با دیگران	روابط جنسی نامتعادل و بی رضایتی از آن و مقایسه با شخصیت‌های مشهور، عدم تلاش برای جلب رضایت جنسی همسر به خاطر دل‌زدگی و مقایسه، سرکوفت زدن رفتاری و کلامی، احترام نداشتن به خواسته‌های جنسی یکدیگر و مقایسه و تلافی رفتارهای گذشته در این موارد، اهمیت ندادن به نیازهای جنسی، اشتراک نظر در زمینه روابط جنسی
	نداشتن فرهنگ مشترک	تفاوت مذهبی و اعتقادی خانواده‌ها، حجاب و بی‌حجابی، آداب و رسوم متفاوت
	دل‌بستگی نا ایمن	اعتماد به زندگی و دیگران نداشتن، نداشتن احساس مثبت نسبت به دیگران، ناتوانی در برقراری ارتباط سالم با دیگران، داشتن اضطراب تنهایی، ناتوانی برقراری روابط صمیمی، نگرانی از ترک شدن توسط دیگران، عدم اعتماد به اطرافیان، داشتن ترس و اضطراب در روابط صمیمانه، تعادل در صمیمیت و استقلال شخصی نداشتن
	خود آگاهی	تفکر در مورد خود و خودآگاهی، آگاهی از نیازهای شخصی، آگاهی از اهداف زندگی، آگاهی از توانمندی‌ها و محدودیت‌های خود، آگاهی از ارزش‌های خود، آگاهی از برنامه‌های زندگی و مسیر کنونی، آگاهی از ارزش‌ها و آرمان‌های زندگی شخصی، آگاهی نسبت به اهداف و خواسته‌ها
ب ر ر و ی	ویژگی‌های شخصیتی همسر	داشتن نگرش مثبت به زندگی، داشتن انگیزه و امید به زندگی، نگاه مثبت به زندگی، خوشبینی در مورد آینده، داشتن تفکرات مثبت و سازنده در مورد زندگی، امیدواری، برداشت مثبت از حوادث
	ناپختگی هیجانی	نداشتن توانایی کنترل و آگاهی از عواطف، توانایی ابراز عواطف، ثبات هیجانی، استفاده درست از هیجانات در زندگی، آگاهی از احساسات و کنترل و تسلط کافی بر هیجانات
	بدبینی و انعطاف‌پذیری	آمادگی برای تغییر در موارد ضروری، تنوع و در ارتباط و امور زندگی، تغییر دیدگاه‌ها پس از ازدواج، ایجاد تغییرات رفتاری در خود به تناسب مراحل زندگی، دوری از تعصبات بی‌مورد، تغییر و تعدیل دیدگاه‌های شخصی به نفع زندگی زناشویی، پرهیز از پافشاری بر افکار نادرست، تلاش برای رشد و تغییر
	عدم مسئولیت	احساس عدم مسئولیت در برابر خانواده، انجام درست وظایف خود و خانواده، احساس عدم مسئولیت در برابر همسر، عمل به وظایف خود به طور کامل، عدم آگاهی از مسئولیت‌های خود در زندگی زناشویی

عوامل خانوادگی

در کشور ما ازدواج‌ها به صورت سنتی و مدرن اتفاق می‌افتد. در ازدواج به شیوه مدرن دختر و پسر خودشان یکدیگر را برای ازدواج انتخاب می‌کنند و خانواده‌ها نقش زیادی در این زمینه و حتی بعد از ازدواج ندارند، ولی در ازدواج‌های سنتی که از طریق خانواده‌های طرفین صورت می‌گیرد انتخاب همسر برای فرزند، تأمین منابع مالی آن، برگزاری مراسم ازدواج و حتی روابط زوجین پس از ازدواج تحت نظارت

خانواده‌هاست. به همین دلیل ممکن است پس از ازدواج به خصوص در سال‌های اولیه ازدواج که هنوز هر دو طرف شناخت کاملی از یکدیگر به دست نیاورده‌اند به صورت خواسته یا ناخواسته مشکلاتی بین هر یک از زوجین با خانواده اصلی خود و خانواده طرف مقابل اتفاق بیفتد و بر رضایت زوجین از زندگی زناشویی‌شان تأثیر بدی بگذارد. که این مساله می‌تواند ناسازگاری زناشویی را در زوجین تعمیق کرده و مشکلات زیادی را پیش روی آنان قرار دهد. پس از انجام مصاحبه، یافته‌های به دست آمده، اولین و موثرترین عامل ایجادکننده مشکلات بین زوجین دخالت خانواده اصلی در روابط زوجین تشخیص داده شد. این مسئله همچنین در ادبیات مربوط به مشاوره خانواده و ازدواج (نظریه‌ها و پژوهش‌ها) مورد تأکید بوده است. یافته‌های حاضر نشان می‌دهد که زوج‌های مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره در زمینه ناسازگاری و کمبود صمیمیت زناشویی مشکلات عدیده‌ای در رابطه با خانواده‌های اصلی تجربه کرده‌اند. این مشکلات عبارتند از: دخالت در مسائل اساسی زندگی و حریم خصوصی روابط و ویژگی‌های شخصی فرد، عدم ارزش‌گذاری به فرد برای برای تصمیم‌گیری‌های مهم و ...

گرچه در پژوهش حاضر امکان تعیین قطعی و تمامی مشکلات زوجین با خانواده اصلی وجود نداشت، ولی پژوهش‌های انجام یافته در زمینه تأثیر خانواده اصلی در زندگی زوجین (Sanaei, 1999) نشان دهنده این مورد است که رضایت زناشویی زوجین به میزان زیادی با میزان دخالت خانواده‌ها در امور زوجین مرتبط است.

دخالت در زمینه مسائل شخصی زن و شوهر: یکی از مهم‌ترین مسائلی که در حین مصاحبه‌ها با زوجین به عنوان منبع اکثر اختلافات بینشان مطرح شد، مسئله دخالت خانواده‌های اصلی در زمینه مسائل شخصی زوج بود. متأسفانه گاهی خانواده‌ها با هدف دلسوزی و کمک به زوجین در مسائل آن‌ها دخالت می‌کنند اما در واقع زمینه حساسیت و اختلاف بین زن و مرد را فراهم می‌کنند. در جامعه جدید نگاه خانواده‌ها به فرزندان تغییری نکرده و همچنان والدین به دنبال اعمال نظرات و دیدگاه‌های خود در زندگی شخصی فرزندان هستند. علاوه بر آن خانواده‌ها با تکیه بر عرف و آداب و رسوم خانوادگی هم به ایجاد محدودیت‌هایی در روابط زوج جوان مبادرت می‌کنند که باعث بروز اختلافات شدید بین زوجین شده و زمینه ناپایداری و طلاق آن‌ها را فراهم می‌کند. این دخالت‌ها شامل: امر و نهی کردن دختر یا پسر جوان در زمینه رفتار با همسرش، تلاش خانواده در تغییر دادن عروس آن‌گونه که خودشان می‌پسندند، دخالت در زمینه ظاهر و پوشش، تصمیم‌گیری به جای زوج در زمینه هدف‌های مهم می‌باشد، که در زیر توضیحات بیشتر ارائه خواهد شد.

"خانواده‌اش خیلی دخالت می‌کنند. سال است که ازدواج کرده‌ایم و شوهرم همیشه مرا کتک می‌زد. یکبار همسرم با پدرش مرا در صندوق عقب خودرو گذاشتند و داخل بیابان رها کردند و خانواده‌اش هم بچه‌ها را از من گرفتند و الان نمی‌گذارند بچه‌ها را ببینم و خودش بازن دیگری است" (مصاحبه ۱).

"همیشه خانواده همسرم دخالت می‌کنند مخصوصاً پدرش، شوهرم با پدرش کار می‌کنه، بهش میگم برای خودت کار کن طبقه بالای خونه پدر شوهرم زندگی می‌کنیم و همسرم وابسته به خانواده‌اش است مخصوصاً باباش و قدرت نه گفتن نداره" (مصاحبه ۴).

تلاش برای تغییر و دخالت در امور: یکی دیگر از عوامل خانوادگی تلاش برای تغییر و دخالت در آور زندگی هست که با مفاهیم اولیه گیر دادن به سبک حرف زدن، نق زدن در مورد نوع رفتار، نصیحت کردن، مقایسه از طریق کلام و با افراد مورد تأیید، کنکاش در گذشته فرد به دست آمد. برخی از پدر و مادرها فکر

می‌کنند که چون آن‌ها تجربه بیشتری در زندگی‌شان داشته‌اند باید به‌طور مداوم مراقب رفتار دختر یا پسرشان با همسرش باشند و با گفتن این جمله که «ما چند پیراهن بیشتر از شما پاره کرده‌ایم» سعی دارند فرزند یا عروس یا داماد خود را قانع کنند که رفتارشان غلط و اشتباه است.

تضاد فکری زوج‌های جوان با والدینشان باعث می‌شود تا آن‌ها این نصیحت‌ها را نوعی دخالت در روابطشان تلقی کنند و یکدیگر را به خاطر دخالت‌هایی که والدین طرف مقابلشان انجام می‌دهند سرزنش می‌کنند. ادامه پیدا کردن این روند باعث تشدید اختلافات شده و زندگی این زوج را مورد تهدید قرار می‌دهد. "ما حدود ۸ سال است که ازدواج کرده‌ایم. از اوایل عقدمان متوجه نگاه‌های مادرشوهرم بودم. او همیشه رفتار من با همسرم را زیر نظر داشت و اگر من با همسرم در یک مورد خیلی جزئی جلو چشم مادرشان بحثی می‌کردم همان موقع متوجه تغییر رفتار مادرشوهرم می‌شدم. دو سه ماه اول ازدواجمان هیچ اختطاری از طرف ایشون دریافت نکردم ولی بعد از گذشت مدتی اگر من با همسرم در مورد خاصی با هم اختلاف سلیقه داشتیم و ایشون متوجه می‌شدند من رو جایی خلوت صدا می‌زدند و شروع به پند و نصیحت کردن من می‌کردن."

به عنوان مثال ایشون می‌گفتن: "وقتی من عروس بودم اصلاً روی حرف شوهرم حرفی نمی‌زدم و همیشه حق را به ایشون می‌دادم. این اصلاً خوب نیست که زن با خواسته‌های شوهرش مخالفت کنه یا بخواد چیزی را به شوهرش تحمیل کنه. زن باید همیشه مطیع همسرش باشه. حرف‌های مادرشوهرم اصلاً برای من قابل هضم نبود چون من معتقد بودم الان زن و مرد یکسان هستند و باید برای گذران زندگی هر دو به توافق برسند. وقتی نظر خودم رو به مادرشوهرم می‌گفتم شدیداً ناراحت می‌شدن و ازم می‌خواستن که دیگر از این حرف‌ها نزنم. حتی بعضی از مواقع متوجه تغییرات رفتاری در همسرم می‌شدم. انگار که می‌خواستن به نوعی نصیحت‌ها و حرف‌های مادرش رو اجرا کنه. این روند تا چند ماه پیش ادامه داشت. من دیگه خسته شدم و از همسرم خواستم تا با مادرشون صحبت کنن اما ایشون حق را به مادرشون دادن و همین امر من رو خیلی ناراحت و عصبی کرد. بنای ناسازگاری من از چند ماه پیش گذاشته شد و الان دارم به این فکر می‌کنم که چرا باید این‌ها اصلاً وجود داشته باشه؟" (مصاحبه ۲).

یکی از وجوه اساسی در ناسازگاری میان زوجین دخالت‌هایی است که خانواده‌ها در جهت تغییر ایجاد کردن در رفتار عروس یا داماد خود می‌کنند. در رابطه با زنان بیشتر ولی در ارتباط با مردان این مسائل کمتر مطرح است. "من خیلی لوس بار آمده بودم، کار خانه نکرده بودم و با اینکه تک دختر نبودم ولی به خاطر اینکه کوچکترین فرزند خانواده بودم از طرف پدر و مادرم خیلی مورد توجه بودم. یعنی خیلی نازک نارنجی بودم. وقتی ازدواج کردیم همیشه وقتی به خانه مادر شوهرم می‌رفتم از عمد هر کاری داشتند مرا صدا می‌زدند و می‌خواستند به من کار منزل آموزش بدهند و من به همین دلیل زیاد با آن‌ها رفت و آمد نکردم و پس از آن هم چندباری مادر شوهرم با مادر من تماس گرفت و گفت که من پسرم را با ناز و نعمت بزرگ کرده‌ام و از الان به بعد هم دختر شما باید کارهایش را بکند. ولی من مقاومت کردم در برابر این دخالت‌های بیجا خلاصه این که این چالش در نهایت ما را به این نقطه کشاند که به مشاوره برویم" (مصاحبه ۱).

گیر دادن به سبک پوشش: یکی دیگر از عوامل خانوادگی مضمون فرعی گیر دادن به سبک پوشش است که از مفاهیم نوع لباس، نوع آرایش، نوع کفش، نوع پرده ساختمان، رنگ ماشین، دخالت در نوع پوشش و اعتقاد به آن به دست آمد.

به‌طور کلی به‌واسطه مذهبی بودن فرهنگ ایرانی نوع پوشش در خانواده‌ها و برای برخی افراد معیار انتخاب همسر است. به‌گونه‌ای که می‌تواند منبع تعارض و اختلاف نیز باشد. به عنوان مثال مصاحبه شونده ۲۸ ساله‌ای این‌گونه این وضعیت را توصیف کرده است.

"پدر و مادر همسر خیلی به من توی زمینه‌های مختلف گیر می‌دادن یکی‌اش هم پوشش من بود. انقدر از ماتویی بودن من پیش همسر هم بدگفته بودن که روش تأثیر هم گذاشته بود و اصلاً بلد نبود که چطور با این مساله برخورد کنه همسر وقتی فکرش رو می‌کنم که در مورد خصوصی‌ترین چیزهای زندگی‌ام هم بایستی تحت فشار دیگران باشم عذاب می‌کنم اما متأسفانه خانواده همسر اصلاً متوجه نیستن که من حریم خصوصی هم می‌خام و همسر من هم از اونجایی که اصلاً بلد نیست رابطه‌اش با خانواده‌اش رو چطور تنظیم کنه همیشه بابت این مساله اختلاف و درگیری داریم و حس می‌کنم انگار به من حتی بدبین هم شده باشه متأسفانه" (مصاحبه ۸).

عوامل بین فردی

عدم اعتماد متقابل: یکی از عوامل بین فردی عدم اعتماد متقابل هست که عوامل نبود اطمینان به حمایت همسر، نبود حمایت از همسر در همه موارد، و همچنین نبودن ویژگی‌هایی از قبیل دلسوزی و نگرانی برای همسر، اهمیت دادن به نیازهای همسر باعث عدم اعتماد متقابل می‌شود. در زمینه اعتماد و درک امنیت از حضور در رابطه مسائل مختلفی منبع آسیب در رابطه زناشویی است. به‌طور کلی بی‌اعتمادی امری ناگهانی نیست. و می‌تواند رفته رفته ایجاد زمینه‌های آن از گمان بد و سوظن ایجاد شده و کم‌کم به کنجکاوای و تجسس در امور یکدیگر می‌رسد و در نهایت می‌تواند به یک بی‌اعتمادی بنیادین بیانجامد. (Khanifar et al, 2010).

"شوهرم از همان ابتدای رابطه‌مان مرتب گوشی مرا چک می‌کرد. برای هر رفت و آمد کوچکی هم باید اجازه می‌گرفتم. حتی اگر خواهر یا برادرم تو کوچه و خیابون می‌دیدم حق نداشتم سلام و احوالپرسی کنم چون از نظر شوهرم ممکن بود کسی برادر تو رو شناسه و فکر کنه تو با مرد غریبه‌ای سلام کردی! اگر رعایت این موارد رو نکنم زندگی برام جهنم می‌شه حق ندارم اعتراض کنم و جالب همین بود که ایشون میگن از دوست داشتن هست که چک می‌کنم! نه اینکه نشه تغییر کرد. ایشونم (شوهر) خیلی می‌خاد عوض بشه بخصوص از وقتی که با یه دوست آشنا شده که اهل مطالعه است و کمی روش تأثیر داشته. ولی خب این الگوی رفتاری توش مونده" (مصاحبه ۱).

عدم همدلی: مقوله عدم همدلی از مفاهیم، کیفیت پایین دوست داشتن همدیگر، نبود علایق مشترک، عدم گذران اوقات فراغت با یکدیگر، عدم تلاش برای خشنود کردن همسر، اهمیت ندادن به رضایت همسر، استفاده کم از جملات عاشقانه، نبود سرمایه‌گذاری زمانی برای همدیگر از مصاحبه‌ها به دست آمد. همدلی به این معناست که عواطف و احساسات طرف مقابل به‌طور کامل درک و مورد پذیرش قرار بگیرد. برخی اوقات زوجها دلیل ناسازگاری خود را نبود همدلی کامل در رابطه‌شان توصیف می‌کنند و معتقدند که نبودن همدلی است که باعث شده علاقه‌شان و در نهایت صمیمیت بینشان کاهش یابد.

"توی شرایط سخت اوائل زندگی بودیم که من بعضی مواقع واقعاً کم می‌آوردم و می‌نشستم به درد و دل و گریه کردن، ولی در نهایت ناباوری همسرم فکر می‌کرد که من بچه‌ام و دلتنگ پدر و مادرم شدم! برا همین

می‌گفت بچه بازی در نیار و هر وقت می‌خواستم تو بغلش آروم بشم می‌گفت: دیگه این بازی‌ها رو تموم کن سختیا هست دیگه و چاره‌ای نداریم جز تحمل شون" (مصاحبه ۶).

زوج دیگری در زمینه همدلی این‌گونه توضیح داده‌اند که:

"احساساتم رو چطور می‌پذیرفت؟ اصلاً مگه می‌پذیرفت؟ زن من یه کوه یخه که اگر من هزار بار جلوش بمیرم هم فقط میخنده! فکر می‌کنه کلاً مرد نباید احساساتی داشته باشه! آگه جلوش باشم بخوام بیوسمش یا ازم کناره می‌گیره یا میگه ول کن حوصله ندارم! فکر می‌کنم کلاً با احساسات مساله داره" (با خنده) (مصاحبه ۵).

عدم حمایت و درک همسر: عوامل کمک نکردن به همسر در کارهای منزل، کمک نکردن به همسر در مسائل اقتصادی، کمک نکردن به همسر در امور مختلف از جمله عوامل عدم حمایت و درک همسر است. وظایف زندگی، نبود کمک و همکاری در امور مختلف از جمله عوامل عدم حمایت و درک همسر است. بسیاری از مردان مطابق آنچه آموخته‌اند خود را صاحب اختیار و ولی نعمت زن خود می‌دانند. این افراد همسر خود را به طور کامل محدود کرده و به هیچ وجه اجازه بروز عواطف یا انجام کاری را به زنشان نمی‌دهند. این محدودیت‌ها گاهی شامل: محدود کردن رفت و آمد، ادامه تحصیل یا اشتغال و رفت و مرادو با دوستان نیز می‌باشند. در عصر حاضر و با رشد مطالبات اجتماعی در جامعه زنان تصور آن‌ها از خودشان با زنان نسل‌های پیشین کاملاً متفاوت است.

از این‌رو هر خواسته محدودکننده‌ای را غیرعقلانی می‌دانند و سعی می‌کنند که این خواسته‌ها را تعدیل کرده و از آن‌ها فرار کنند. همین مسأله عامل ایجاد ناسازگاری‌های زیادی شده است. که برخی موارد را نیز با طلاق زن و شوهر همراه کرده است.

"۵ ساله ازدواج کردیم، هر طور خواسته با من رفتار کرده، نه اجازه داده درسم ادامه بدم، نه اجازه داده با دوستای دانشگاهم رفت و آمد کنم. همش میگه چادرت نیفته و روسری‌ات شل نشه و... توی روابط جنسی هم اصلاً «من» وجود ندارم! میاد کارش رو توی چند دقیقه میکنه و میخوابه! تو این پنج ساله من یک بار ندیدم که مثل یه مرد مهربون باهام رفتار کنه و وقتی هم ازش می‌پرسم که چرا اینطور رفتار می‌کنی! میگه: مرد که نباید مثل زنها مهربون باشه!! مرد باید سخت و سنگ باشه و هیچی براش مهم نباشه" (مصاحبه ۷).

این توصیف که از زنی ۳۲ ساله بیان شده نشان‌دهنده تأثیر پذیری همسرش از الگوهای رفتاری سنتی است که او را مجاب کرده با زن خود این‌گونه بدو هیچ‌گونه صمیمیتی رفتار کند. در اینجا عاملی که بسیار حائز اهمیت است. این نکته است که مرد سالاری و برقراری یک ارتباط زناشویی با این الگو در عصر حاضر کاملاً مردود است. اما در جامعه‌های سنتی هنوز هم همچین الگویی که زن را موجودی ضعیف، حقیر و بدون صلاحیت رفتاری می‌پندارد وجود دارد. که منبع بسیاری از ناسازگاری‌های زناشویی است.

تحقیر سازی همسر: عدم تفاهم در تربیت فرزندان و تحقیر همسر در این مورد، نداشتن درک یکسان از عشق و زندگی زناشویی، گذران اوقات فراغت با مشورت یکدیگر، تفاهم در مورد مکان زندگی، احترام به تفاوت‌ها، تصمیم‌گیری مشترک، درک دیدگاه‌های همسر، احترام به نقطه نظرات یکدیگر از جمله عوامل تحقیرسازی همسر هست که از مصاحبه با زوجین به دست آمد.

یکی از مسائل خطیری که در برخی از زوجین رواج دارد جدال زن و مرد با یکدیگر است. گاه زن و شوهر درباره موضوع بسیار کوچکی ساعت‌ها بگو مگو می‌کنند، که کمترین زیان و ضرر این گونه برخوردها این است که صفا و صمیمیت زناشویی لطمه می‌بیند و بذر دشمنی و کینه‌توزی در دل هر دوی آنان کاشته می‌شود. عامل دیگری که کینه‌توزی را در دل‌ها می‌کارد، انتقادهای کوبنده و تحقیرکننده است. در مواردی مرد همسرش را می‌کوبد و متقابلاً زن هم شوهرش را شدیداً مورد انتقاد قرار می‌دهد. در بسیاری از زوجین جوان دیده شده که به دلیل ناپخته بودن و گذر نکردن از مرحله قبل از ازدواج، با همسر خود همانند یه انسان معمولی رفتار کرده و در هنگام بروز اختلافات و دعوا اقدام به تحقیر کردن همسر و خانواده وی می‌کند. بدیهی است در این گونه موارد در درجه اول حرمت و شخصیت طرفین از بین می‌رود و در درجه دوم روحیه لجبازی در زن و مرد به وجود می‌آید.

"در طول زندگیم هیچ وقت اینطوری نشکسته بودم که همسرم جلوی جمع خوار و ذلیلم کرد. وقتی قرار شد من توی مهمونی غذا درست کنم بلند گفتم: حالا باید بازم برنج شفته بخوریم! اصلاً این آقا بلد نیست رفتار کنه با یک زن، وقتی بحث کوچیکی هم پیش بیاد تمام شب و روز بعدش هر کاری میکنه که عزت نفس منو بیره زیر سؤال و ازم ایراد بگیره، کوچک‌ترین رفتار منو با صدای بلند جار میزنه و به همه میگه مثلاً زنم دیروز یه بشقاب از دستش افتاد و شکست و پس دست و پا چلفتیه! نمی‌دونم واقعاً چطور تربیت شده این آدم که با شریک زندگی‌اش این شکلی رفتار میکنه، بارها و بارها بهش گفتم بیا بشینیم حرف بزنین مشکل مون حل کنیم فقط میگه ما که مشکلی نداریم تو اگر فکر می‌کنی مشکلی هست خودت بشین با خودت حلش کن" (مصاحبه ۱).

یا مصاحبه شونده دیگری ذکر کرد که: "همسر من کلاً آداب رفتار اجتماعی را برای اینکه بتواند مورد محبت دیگران باشد بلد نیست. اگر کمی غذا در مهمانی دیر آماده شود. شروع به تیکه انداختن و لغز خوانی می‌کند و این اصلاً خوشایند نیست چون باعث شده همه او را فردی بی ادب بدانند" (مصاحبه ۳).

مقایسه همسر با دیگران: روابط جنسی نامتعادل و بی‌رضایتی از آن و مقایسه با شخصیت‌های مشهور، عدم تلاش برای جلب رضایت جنسی همسر به خاطر دل‌زدگی و مقایسه، سرکوفت زدن رفتاری و کلامی، احترام نداشتن به خواسته‌های جنسی یکدیگر و مقایسه و تلافی رفتارهای گذشته از مفاهیم اولیه‌ای بود که به مقوله مقایسه همسر با دیگران رسید.

در مقایسه اصلی که از آن غفلت می‌شود «تفاوت‌های فردی» است. در این مورد خانم‌ها به‌واسطه روحیات حساس‌تری که دارند، از آقایان آسیب‌پذیری بیشتری را تجربه می‌کنند. و مقایسه می‌تواند برای آن‌ها احساس حقارت، ضعف اعتماد به نفس، افسردگی و دیگر آسیب‌های روانی را بوجود آورد. که در نهایت همین مقایسه‌ها می‌توانند منبع عمده‌ای برای ناسازگاری در میان زوجین باشند.

"همسر من کلاً بجز نکات منفی چیزی توی شخصیت و رفتار من نمی‌بینه و فکر میکنه با مثال زدن من می‌تونه منو قانع کنه! نمیدونه که با این مقایسه‌ها روان منو داره نابود میکنه" (مصاحبه ۷).

"شوهرم به هیچ وجه مستقیم به من چیزی نمیگه، ولی توی کلام و رفتارش خیلی نشون میده که داره مقایسه میکنه منو با دیگران، با خواهرش که محجبه است. با زن داداشش که حجاب داره و ... کلاً مقایسه میکنه و این منو داره عذاب میده" (مصاحبه ۴).

نداشتن فرهنگ مشترک: یکی دیگر از شکایت زوجین ناسازگار تفاوت مذهبی و اعتقادی خانواده‌ها، حجاب و بی‌حجابی، آداب و رسوم متفاوت بود که مربوط به مقوله نداشتن فرهنگ مشترک است ارزش‌های مذهبی و اعتقادات مخالف آن‌ها در زندگی انسان‌ها نقش عمده‌ای دارد. توجه به خوب و بد ارزش‌ها نیز مهم است. در اینجا آنچه مطرح است اختلاف اعتقادات و باورها و نقش آن‌ها در زندگی خانوادگی است. این مسئله باید قبل از ازدواج مورد توجه قرار گیرد ولی در بسیاری از مواقع دختر و پسری که عاشق و شیفته هم شده‌اند بدون توجه به این مسئله مهم اقدام به ازدواج کرده و در همان روزهای نخست زندگی‌شان در زمینه‌های مختلف مثل انجام فرایض دینی، مسافرت و گردش، لباس پوشیدن و حجاب و.. اختلاف نظر و ناسازگاری خواهند داشت.

"من و همسر در فضای مجازی با هم آشنا شدیم. چندباری قرار گذاشتیم و همدیگر رو برای شناخت بیشتر ملاقات کردیم. من از نجابت و ساده پوش بودن اون خوشم اومده بود و ایشون هم از شیک پوشی و اجتماعی بودن من. بعد از چندبار ملاقات به این نتیجه رسیدیم که برای ازدواج با هم دیگه مناسب هستیم و هر دو مسئله را با خانواده‌هایمان در میان گذاشتیم."

خانواده آن‌ها برای خواستگاری من اومدن و من دیدم که خانوادشان از لحاظ مذهبی کاملاً متفاوت با ما بودند. ولی از اونجایی که اعتقادی به تأثیر این تفاوت‌ها نداشتم چشمم رو روی این مسئله بستم و قرار ازدواجمون گذاشته شد. اولین مورد اختلاف ما برای اجرای مراسم بود که من و خانواده‌ام دوست داشتیم جشن عقدمان مختلط باشد ولی خانواده ایشون مخالف بودن و می‌گفتن باید زن و مرد جدا باشن. خلاصه با اصرار من اونها حاضر شدن جشنمون رو مختلط بگیریم. روز عقدمون متوجه شدیم خیلی از اقوام شوهرم برای مراسم ما میان و اونهایی هم که اومدن فقط اومدن نشستن و هیچ کاری نکردن. حدود یک ماه بعد از تصمیم گرفتیم برای ماه عسلمون به مسافرت بریم.

"من برای مسافرت ترکیه رو پیشنهاد دادم ولی همسرم مخالفت شدید نشون داد و گفت فقط حاضر به مسافرت داخلی است. به خاطر اختلافمون تو این زمینه تا الان که یک سال است ازدواج کردیم به هیچ مسافرتی نرفتیم. اختلاف عقیدتی و مذهبی ما فقط به این موارد ختم نشد و ما مشکلات زیادی داشتیم. تا اینکه من به آخر خط رسیدم و درخواست طلاق دادم. البته شوهرم راضی به طلاق نیست و میگه منو دوست داره. منم به شرط زندگی در تهران حاضر از طلاقمون صرف نظر کنم" (مصاحبه ۱۲).

عوامل فردی

دلبستگی نایمن: اعتماد به زندگی و دیگران نداشتن، نداشتن احساس مثبت نسبت به دیگران، ناتوانی در برقراری ارتباط سالم با دیگران، داشتن اضطراب تنهایی، ناتوانی برقراری روابط صمیمی، نگرانی از ترک شدن توسط دیگران، عدم اعتماد به اطرافیان، داشتن ترس و اضطراب در روابط صمیمانه، تعادل در صمیمیت و استقلال شخصی نداشتن از مفاهیم اولیه به دست آمده از مصاحبه بود که به مضمون فرعی دلبستگی نایمن منجر شد.

مشکل دیگر زوجها وابستگی یکی از طرفین به مادر است. وابستگی با شدت زیاد که این صفت از طرف فرد مقابل آن‌ها قطعاً مورد انتقاد قرار می‌گیرد. در موارد زیادی رفتارهای غلط پدر و مادر است که

این شرایط را می‌سازد. این وابستگی به طور قابل ملاحظه‌ای بین مادر و پسر مشاهده می‌شود. مادرانی که خلاء عاطفی را از طرف شوهر خود احساس می‌کنند، وقتی بچه‌دار می‌شوند آگاهانه یا ناآگاهانه سعی می‌کنند بچه‌ها به ویژه پسر خود را با سرویس‌دهی‌های نابجا و توجهات ویژه وابسته به خود بار آورند تا بتوانند این خلاء را جبران کنند.

در واقع پسر خانواده به منبع تغذیه کمبودهای مادر و خلاء عاطفی روانی او تبدیل می‌شود و به نوعی تکیه‌گاه عاطفی او محسوب خواهد شد. این وابستگی حتی بعد از ازدواج هم (معمولاً مادرشان همسری را برای آن‌ها انتخاب می‌کند) ادامه خواهد داشت تا جایی که قادر نیستند از مادر خود جدا شوند. لذا این رفتار اشتباه مادر نه تنها موجب وابستگی آن‌ها می‌شود بلکه گاهی مانع شکل‌گیری یک رابطه سالم و عاطفی بین او همسرش می‌شود. زنانی که دچار چنین مردانی می‌شوند هرچه تلاش می‌کنند تا جایگاه عاطفی خود را نزد همسر پیدا کنند، می‌بینند که در ذهن و قلب آن‌ها هیچ زن دیگری غیر از مادرشان وجود ندارد.

"۳ ساله که ازدواج کردیم و همسر رو خیلی دوست داشتیم. حتی مادر او را مانند مادر خودم دوست داشتم. با اینکه اوایل آشنایی‌مان متوجه رفتارهای لوس و زننده همسر با مادرش بودم اما فکر نمی‌کردم واقعاً با یک مرد بچه‌ننه طرف باشم. مادر همسر همه کارهای او را انجام می‌داد و کم مانده بود قاشق غذا را توی دهانش بگذارد. همسر من نیز از سیر تا پیاز اتفاقاتی را که در روز افتاده بود برای مادرش می‌گفت و می‌پرسید: به همکارم چی بگم؟ اگر چنین گفت و چنان کرد، چه؟"

از همه بدتر این که همیشه به من می‌گفت دست‌پخت مامانم، لباس اتو کردن مامانم و همه زندگی دو نفره‌مان را به مادرش گزارش می‌داد. خیلی ناراحتم که در آغاز زندگی به چنین جایی رسیدیم و رابطه‌ام با مادرش شکر آب شده. مادرش مرتب می‌گفت: اگر پسر من صد ساله هم بشود برای من همان بچه کوچکه. او می‌گفت: «من همیشه لیوان آب را هم خودم به دست پسر دادم و جوراب‌اش را خودم شستم. اگر تو نمی‌خواهی چنین کارهایی را بکنی اختیار با خودت است ولی من برای بچه‌ام این کارها را انجام می‌دم ...» عید امسال با همسر به مسافرت رفتیم اما روزی صد بار تلفن می‌زد تا احوال مادرش را بپرسد و ببیند آیا چیزی احتیاج دارد یا نه؟! (مصاحبه ۷).

خودآگاهی: با این مفاهیم تفکر در مورد خود و خودآگاهی، آگاهی از نیازهای شخصی، آگاهی از اهداف زندگی، آگاهی از توانمندی‌ها و محدودیت‌های خود، آگاهی از ارزش‌های خود، آگاهی از برنامه‌های زندگی و مسیر کنونی، آگاهی از ارزش‌ها و آرمان‌های زندگی شخصی، آگاهی نسبت به اهداف و خواسته‌ها مقوله خودآگاهی به دست آمد

نداشتن راهبردی در برخورد با اتفاقات محیط خود یکی از منابع اختلاف و ناسازگاری در روابط زناشویی است (Coelho et al., 2015). برخی افراد به‌طور کلی به محیط خود بی‌توجهند و این مساله علت‌های متفاوتی را دارد. نمی‌توان یک علت خاص را برای این موضوع در نظر گرفت و باید برای آن مدل‌های نظری گویا و کاملی را طراحی کرد. در طی مصاحبه‌ها نیز برخی مصاحبه‌شوندگان به این موضوع اشاره‌هایی داشته‌اند: زنی ۳۵ ساله چنین می‌گوید: "همسر من انگار نه انگار که باید به محیط خودش

توجه داشته باشد! کلاً هیچ گونه راهبردی برای برخورد با محیط زندگی و کارش ندارد. می‌توانم او را باری به هر جهت توصیف کنم!" (مصاحبه ۴).

و یا فرد دیگری توضیح می‌دهد که: "زن من با وجود اینکه بارها به او گفته‌ام که اندکی آگاهانه‌تر به مسائل نگاه کند! و سعی کند اتفاقات پیرامونش را تحلیل و ارزیابی کند اصلاً توجهی نکرده است! خب من خودم مدیر بخشی از یک اداره هستم و دائماً باید محیط کاری‌ام را ارزیابی کنم. فکر می‌کنم این به زندگی‌ام هم تسری پیدا کرده اما همسر... آه... از این حجم بی توجهی به دور و برش" (مصاحبه ۱۰)

ویژگی‌های شخصیتی همسر: ویژگی دیگری که در طی مصاحبه‌ها در پاسخ به سؤالات مطرح شده مشخص شده است ویژگی شخصیتی همسر است که با مفاهیم داشتن نگرش مثبت به زندگی، داشتن انگیزه و امید به زندگی، نگاه مثبت به زندگی، خوشبینی در مورد آینده، داشتن تفکرات مثبت و سازنده در مورد زندگی، امیدواری، برداشت مثبت از حوادث به دست آمد.

تمرکز کنجکاو به محیط در جهتی منفی است. در این شرایط برخی افراد تمرکز حواس خود را بجای آن که بر یک ویژگی مناسب در محیط متمرکز کنند و سعی کنند که در جهتی ارزیابانه و مثبت به رویدادها بنگرند، بیشتر به ویژگی‌های منفی و پیامدهای بد رفتارهای دیگران و اتفاقات محیط متمرکز می‌شوند که این خود می‌تواند منبع چالش و ناسازگاری در میان زوجین باشد.

"زنی ۲۶ ساله گزارش می‌دهد که همسرش کلاً رویدادهای زندگی و محیط را جهتی کاملاً ناآگاهانه تحلیل می‌کند و اصلاً دوست ندارد که یک بار هم که شده تحلیل درستی از اتفاقات داشته باشد" (مصاحبه ۸).

عدم مسئولیت: احساس عدم مسئولیت در برابر خانواده، انجام درست وظایف خود و خانواده، احساس عدم مسئولیت در برابر همسر، عمل به وظایف خود به طور کامل، عدم آگاهی از مسئولیت‌های خود در زندگی زناشویی

عدم مسئولیت یکی از مهم‌ترین خصوصیات است که هر فردی باید دارا باشد. این خصلت قبل از ازدواج فقط در قبال خود و خانواده است ولی بعد از ازدواج زوجین باید در قبال همسر و خانواده همسر نیز مسئولیت‌پذیر باشند. متأسفانه برخی از افراد نه تنها قبل از ازدواج از زیر مسئولیت‌ها فرار کرده‌اند بلکه پس از ازدواج هم حاضر به انجام وظایف و نقش‌هایی که به آن‌ها واگذار می‌شود نیستند. این عامل باعث سردی رابطه و ایجاد حس عدم امنیت در یکی از زوجین خواهد شد.

"بعد از عقدمون دچار یک بیماری سختی شدم که حدود دوماه باید مرتب برای درمانش پیش دکتر می‌رفتم. دفعه‌های اول با خانواده‌ام رفتم و پیش خودم گفتم حتماً دفعه بعدی امیر خودش منو می‌بره ولی با وجود اینکه روز و ساعت دکترم رو بهش گفته بودم اصلاً برای بردن منو همراهی نمی‌کرد. برای خرید یا باید تنهایی می‌رفتم یا با خواهرم. برای ثبت نام دانشگاه که ماه پیش بود همراهم نیومد و بهم گفت من کار دارم خودت تنهایی برو."

هیچ وقت مسئولیت نمی‌پذیرفت و اگر کسی کاری ازش می‌خواست قبول می‌کرد ولی یا خیلی دیر انجام می‌داد یا اصلاً انجام نمی‌داد. پدر و مادرش بعد از چندین سال خونه خریدن و می‌خواستن

اسباب‌کشی کنن، روز اسباب‌کشی‌شون نه تنها خودش هیچ کمکی نکرد، به من هم اجازه کمک به اون‌ها رو نداد.

عروسی خواهرش بود فقط روزی عروسی خودش رو نشون داد هیچ کمکی بهشون نکرد. ترس من از آینه که خانواده‌اش فکر کنن منم که اجازه نمی‌دم بره و برای خانواده‌اش کاری بکنه. من مرتب به خاطر این کاراش بهش غر می‌زنم، از خواسته‌های خودم گذشتم ولی دوست ندارم با خانواده‌اش اینجوری رفتار کنه. تازگیا برای ادامه زندگی باهاش دچار تردید شدم و هر وقت از اطرافیان کسی سراغ تاریخ عروسیمون رو می‌گیره نمی‌دونم می‌خوام باهاش ادامه بدم یا نه، برای همین می‌گم حالا حالاها باید صبر کنی" (مصاحبه ۲).

ناپختگی هیجانی: یکی دیگر از مقولات فرعی عوامل فرعی ناپختگی هیجانی است که از مفاهیم نداشتن توانایی کنترل و آگاهی از عواطف، توانایی ابراز عواطف، ثبات هیجانی، استفاده درست از هیجان‌ات در زندگی، آگاهی از احساسات و کنترل و تسلط کافی بر هیجان‌ات به دست آمد. مورد دیگر از مشکلات زوجین در زندگی ناتوانی مرد در کنترل خشم خود هنگام عصبانیت است. متأسفانه بسیاری از مردان از دوران کودکی چگونگی کنترل خشم خود را نیاموخته‌اند و این رفتار اشتباه را تا آخر عمر به همراه دارند. گاهی اوقات زوجین هنگام اختلاف و بروز مشکل به جای بیان ناراحتی و خشم خود، آن احساس را به نمایش می‌گذارند به عنوان مثال اخم می‌کنند، حرف نمی‌زنند، داد و فریاد می‌کنند. همین‌گونه رفتارها و بیان نکردن علت خشم به زبانی غیر از عصبانیت، باعث دلخوری شدید طرف مقابل شده تا جایی که زن توان تحمل این رفتارها را از دست می‌دهد و زندگی مشترکشان را ترک می‌کند.

"من و ایشون هیچوقت نمی‌توانستیم آرام و بدون جر و بحث صحبت کنیم. اگر بینمون بحثی پیش می‌آمد کنترل خودش رو از دست می‌داد و داد و بیداد می‌کرد. حتی بعضی موقع‌ها خود زنی می‌کرد. سرم داد می‌کشید اما بعدش وقتی آرام می‌شد اظهار پشیمانی می‌کرد و بهم التماس می‌کرد تا باهاش آشتی کنم. من هم گولش را می‌خوردم و باهاش آشتی می‌کردم".

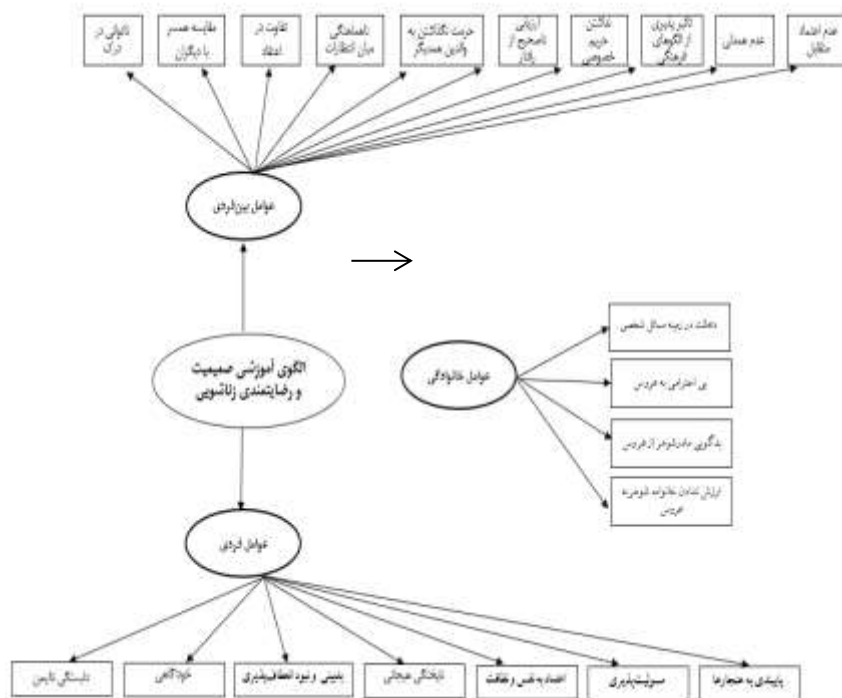
اما چند روز بعد دوباره همین اتفاقات بینمان رخ می‌داد. وقتی او عصبانی می‌شد من هیچ چیزی نمی‌گفتم اما او ادامه می‌داد و من از اینکه مبادا جلو چشم دیگران مرا به باد کتک بگیرد می‌ترسیدم" (مصاحبه ۳).

بدبینی و نبود انعطاف‌پذیری

ویژگی دیگری که در طی مصاحبه‌ها در پاسخ به سؤالات مطرح شده مشخص شده است، بدبینی و نبود انعطاف‌پذیری است که از آمادگی برای تغییر در موارد ضروری، تنوع و در ارتباط و امور زندگی، تعبیر دیدگاه‌ها پس از ازدواج، ایجاد تغییرات رفتاری در خود به تناسب مراحل زندگی، دوری از تعصبات بی

مورد، تغییر و تعدیل دیدگاه‌های شخصی به نفع زندگی زناشویی، پرهیز از پافشاری بر افکار نادرست، تلاش برای رشد و تغییر این مقوله مشخص شد.

تمرکز کنجکاوی به محیط در جهتی منفی است. در این شرایط برخی افراد تمرکز حواس خود را بجای آن که بر یک ویژگی مناسب در محیط متمرکز کنند و سعی کنند که در جهتی ارزیابانه و مثبت به رویدادها بنگرند، بیشتر به ویژگی‌های منفی و پیامدهای بد رفتارهای دیگران و اتفاقات محیط متمرکز می‌شوند که این خود می‌تواند منبع چالش و ناسازگاری در میان زوجین باشد. زنی ۲۶ ساله گزارش می‌دهد که همسرش کلاً رویدادهای زندگی و محیط را جهتی کاملاً ناآگاهانه تحلیل می‌کند و اصلاً دوست ندارد که یک بار هم که شده تحلیل درستی از اتفاقات داشته باش (مصاحبه ۷).

شکل ۱

مدل مفهومی در پژوهش حاضر

بحث

این پژوهش با هدف واکاوی عوامل مرتبط با صمیمیت و رضایتمندی زناشویی بر اساس تجربه زیسته زوجین ناسازگار صورت گرفت. در این مطالعه در بررسی داده‌های حاصل از مصاحبه تلاش شد تا واکاوی

عوامل مرتبط با صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس تجربه زیسته زوجین ناسازگار، بررسی گردد. نتایج بررسی داده‌ها، سه تم اصلی عوامل خانوادگی، عوامل بین فردی و عوامل فردی به دست آمد. مضمون اصلی «عوامل خانوادگی» دخالت در زندگی زن و شوهر، احترام نگذاشتن به همسر است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌هایی که در زمینه عوامل مؤثر بر صمیمیت و رضایت‌مندی زوجین تأثیر دارد، همسو است. در ایران بسیاری از اختلالات زناشویی نتیجه دخالت‌های نابجا و غیرمنطقی خانواده‌های اصلی در روابط زوجین است (Henriani & Younesi, 2011). دخالت تأثیرگذارترین اشخاص مختلف مانند والدین، برادر، خواهر و دوستان در زندگی زن و شوهر است به‌صورتی که در روند ثابت و سالم زندگی زوجین اثر می‌گذارد و احتمال اختلال و بحران را افزایش می‌دهد (Taghipour et al., 2012). این نکته را باید در نظر داشت که در ایران، بسیاری از اختلالات زناشویی ناشی از مداخلات نامناسب و غیرمعقول خانواده‌های بزرگ در روابط زناشویی است. متأسفانه بسیاری از خانواده‌ها بعد از ازدواج به استقلال فرزندان خود احترام نمی‌گذارند و به خودشان اجازه مداخله می‌دهند. در بسیاری از موارد، والدین فرزندان خود را از هر نظر بخشی از وجود خود می‌دانند و به خودشان اجازه می‌دهند در مورد مسائل زناشویی آن‌ها تصمیم بگیرند یا نظر دهند. در چنین مواردی والدین با فرزندان خود فرق می‌کنند، که از آن آگاهی ندارند. این تمایز به معنای قطع ارتباط نیست بلکه به معنای آن است که والدین و فرزندان ضمن حفظ احساس عزت نفس و احترام به حریم شخصی یکدیگر، همچنان به عشق یکدیگر ادامه دهند و اجازه دخالت در حریم خصوصی و ازدواج ندهند. این به معنای بی‌احترامی به یکدیگر نیست.

مضمون اصلی دیگر «عوامل بین فردی» است که شامل عدم اعتماد متقابل، عدم همدلی، نداشتن حریم خصوصی، است. رجیبی و همکاران (Rajabi et al., 2019) در تحقیقی با موضوع پی‌کاوای تجربه زیسته رضایت زناشویی زوجین دارای تفاوت فرهنگی، یک مطالعه پدیدارشناسی، نشان دادند که مضمون ادراک ابعاد ارتباطی و زناشویی با مضامین فرعی مانند نقش حیاتی حمایت و درک همسر، راهبردهای تسهیل‌کننده ارتباطی و زناشویی و تجربه ادراک یا عدم ادراک تفاوت‌ها و شباهت‌های شخصیتی، در مرکز تجربه رضایت زناشویی زوج‌های با ازدواج بین فرهنگی قرار دارد. این مطالعه مفاهیم مهمی برای مشاوران خانواده دارد و در برنامه‌های غنی‌سازی و ارتقای روابط زوجین بین فرهنگی، توجه به این مضامین سودمند خواهد بود. همچنین، این پژوهش می‌تواند اطلاعات کاربردی و مفیدی برای پژوهش‌های آتی در زمینه ازدواج‌های بین فرهنگی باشد (Calandre et al., 2021) در پژوهش‌نشان دادند، کفایت‌های عاطفی، توان تحمل استرس و حل مشکلات روزانه را افزایش می‌دهد و این مهارت‌های شخصی می‌تواند فرد را در مقابله با فشارهای ناگهانی محیطی، موفق سازد. روابط صمیمانه زوجین نیاز به مهارت‌های ارتباطی دارد از قبیل توجه افراد به مسائل از دید همسرشان و توانایی درک همدلانه آنچه که همسرشان تجربه نموده است و همچنین حساس و آگاه بودن از نیازهای همسر.

در تبیین این مضمون می‌توان بیان کرد که ضعف در برقراری ارتباط و حل تعارض در ۱۰ سال اول ازدواج منجر به طلاق و نارضایتی از رابطه می‌شود. چند سال اول ازدواج منجر به افزایش

پرخاشگری کلامی و جسمی در رابطه می شود. مهارت های ارتباطی شامل نحوه صحبت و شنیدن، ابراز محبت، تبادل رفتارهای مثبت و دلپذیر، برطرف کردن تعارض و انتظارات، داشتن باورها و انتظارات واقع بینانه، پشتیبانی متقابل، مهارت های جنسی و غیره است. هنگام بحث در مورد مشکلات، زوج های مشکل دار اغلب از هم انتقاد می کنند و می خواهند یکدیگر را تغییر دهند. هم چنین زوج های مشکل دار هنگام صحبت در مورد مشکلات دائماً به یکدیگر گوش نمی دهند و از بروز مشکلات جلوگیری نمی کنند. علاوه بر این، اعتقادات و انتظاراتی که افراد هنگام ورود به رابطه دارند، خطر سردرگمی و طلاق را در سال های اول ازدواج افزایش می دهد. زوج هایی که اعتقادات و انتظارات غیرواقعی از اهمیت روابط، رفتارهای مؤثر در برابر تحمل درگیری، اهمیت خانواده و دوستان و نقش های جنسیتی دارند، بیشتر از همسرانی که چنین انتظاری ندارند، از هم جدا می شوند.

سومین مضمون اصلی «عوامل فردی» است که شامل عدم مسئولیت پذیری، دلبستگی ناپایمن، ناپختگی هیجانی را در بردارد.

(Calandre et al., 2021) همسو با این یافته هادر پژوهشی عوامل متعددی که می توانند در افزایش تعارضات زناشویی، بهبود سبک های عشق ورزی و افزایش هوش معنوی و هوش هیجانی زوجین دخالت داشته و آن را تحت تأثیر قرار دهد بررسی کردند. وقتی یک زوج در چرخه فزاینده انتقاد، قرار گرفته در موضع دفاعی، خاموشی گزیدن، افکار منفی و پذیرش مکرر درماندگی هیجانی اسیر شوند، این چرخه به خودی خود منعکس کننده این واقعیت است که در توانایی خودآگاهی، خویشمن داری، تسکین دادن به خود و به یکدیگر، اختلالی وجود دارد. همچنین در پژوهش دیگر نشان داد افراد با دلبستگی مضطرب دو سو گرا در روابط صمیمانه خود احساس ناامنی و حسادت می کنند (Mohammadkhani et al., 2014). بر اساس این نظریه، تنش در روابط با عدم امنیت دلبستگی ارتباط دارد. هنگامی که امنیت دلبستگی مورد تهدید قرار می گیرد، عصبانیت اولین پاسخ است. این عصبانیت، اعتراضی در مقابل از دست دادن دلبستگی ایمن است (Johnson & Whiffen, 2003).

در تبیین یافته های تحقیق می توان گفت که بلوغ عاطفی مستلزم وجود پیوند عاطفی و توانایی درک احساسات دیگران یا همدلی و مهم تر از همه شناخت سایر نیازها و پذیرش مسئولیت برآورده کردن آن نیازها است. ازدواج و تشکیل خانواده به معنای پذیرش این مسئولیت برای زندگی و پذیرش نیازهای شریک زندگی است. افرادی که به بلوغ عاطفی نرسیده اند، فقط در زندگی فکر می کنند. هدف از این ازدواج ها فقط محافظت از آنهاست، زیرا آنها به دنبال راهی یک طرفه برای ازدواج هستند. به اصطلاح مردمی که به عنوان یک زن یا مرد در ازدواج حلق آویز می شوند به دنبال همسر نیستند بلکه به دنبال میزبان مقاربت هستند. روابط مبتنی بر صداقت و دوستی و عشق که در گذشته در خانواده موج می زد جای خود را بر نفاق و تنفر، دروغ و ریاکاری و منفعت طلبی داده است. انحلال خانواده در سطح ساختاری نیز قابل بحث است. سطح فردی که با افراد خانواده مرتبط است ولی سطح کلان به ساختار جامعه اشاره دارد. این ساختار موجود در جامعه است که به فرد می آموزد که برای زنده ماندن می بایست تن به هر کاری بدهد. ساختاری که مشروعیت خود را از طریق نمایندگی دین و اخلاقیات به دست آورده است.

بی‌شک بی‌اخلاقی‌هایش به منزله مشروع شمردن امر غیراخلاقی است. زمانی که نهادهای سیاسی در قامت نمایندگان اخلاق و ارزش‌های اخلاقی مدعی استقرار مدینه‌^۱ فاضله‌اند، اما در عمل ساز و کار ریاکاری را برای دستیابی افراد به منافع و سود بیشتر ایجاد می‌کنند. در گسست پیوند فرد و جامعه، خانواده به سلول‌های پراکنده در جهت ترقی و کسب منافع خود عمل می‌کنند و در درون این سلول‌ها افرادی که جدا افتاده و حتی اعضای خانواده^۲ خود را نردبان ترقی و سود و اهداف خود قرار می‌دهند و تمامی روابط کالایی و پولی می‌شود.

به طور کلی می‌توان اذعان کرد که آنچه در خانواده و یگانگی زن و مرد نقش بیشتری به عهده دارد سازگاری زناشویی است. به همین دلیل بررسی مسأله تعارضات زناشویی از جهات گوناگون چه ابعاد فردی و چه ابعاد اجتماعی امری مهم است.

نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان داد که الگوی صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس واکاوی تجربه زیسته زوجین دارای دو بخش عوامل اصلی و شاخصه‌های آن‌ها می‌باشد. الگوی صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس واکاوی تجربه زیسته زوجین دارای ۲۳ مقوله است که شامل ۳۰ شاخص تشکیل دهنده آن‌ها می‌باشد. الگوی صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس واکاوی تجربه زیسته زوجین و تبیین چگونگی ارتباط میان مؤلفه‌های اصلی و مؤلفه‌های فرعی در قالب ارائه تم‌های تحقیق صورت گرفت.

نتایج تحقیق نشان داد ابعاد الگوی صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی بر اساس واکاوی تجربه زیسته زوجین شامل عوامل خانوادگی، عوامل بین فردی و عوامل فردی می‌شود. براساس یافته‌های تحقیق و مصاحبه با زوجهای ناسازگار مضامین و ابعاد صمیمیت و رضایت‌مندی زناشویی شناسایی شدند. پژوهش حاضر با روش کیفی و با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شده است. پژوهش حاضر بدلیل حجم کوچک نمونه با محدودیت‌هایی همراه است که ممکن است قابلیت تعمیم یافته‌های آن را محدود سازد. بنابراین با توجه به اینکه این مطالعه از نوع کیفی و مبتنی بر نمونه‌گیری غیراحتمالی بوده است پیشنهاد می‌شود در تعمیم نتایج باید جانب احتیاط را رعایت کرد. با توجه به اینکه بسیاری از عوامل مرتبط با صمیمیت زناشویی به فقدان یا کمبود مهارت‌های اجتماعی مرتبط است، پیشنهاد می‌شود آموزش مهارت‌های اجتماعی نظیر مهارت گفت و گو، حل مساله، نقدپذیری قبل و بعد از ازدواج برای کاهش تنش‌های بین زوجین و افزایش صمیمیت زناشویی توسط سازمان‌ها و نهادهای ذیربط صورت گیرد.

ملاحظات اخلاقی

پیش از انجام مصاحبه‌ها اهداف پژوهش برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد و مصاحبه‌ها با رضایت آن‌ها ضبط شد و برای انتشار نتایج پژوهش با تاکید بر اصل محرمانگی توضیحات کاملاً جامع و روشنی به آن‌ها داده شد.

حمایت مالی

این پژوهش هیچ کمک هزینه خاصی از هیچ نهادی دریافت نکرده است.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافی بین نویسندگان پژوهش حاضر وجود ندارد. این پژوهش با هزینه شخصی نویسنده اول انجام گرفته و هیچ حمایت مالی از سوی نهاد یا دستگاهی در این پژوهش انجام نشده است.

سهام نویسندگان

نویسنده اول کارهای اجرایی، نویسنده دوم (نویسنده مسئول)، طراحی چارچوب کلی و تدوین محتوا و راهنمایی پژوهش و بازبینی نسخه نهایی مقاله و نویسنده سوم، مشاور پژوهش، تحلیل داده‌ها و بازبینی نسخه نهایی مقاله را به عهده داشته‌اند.

سپاسگزاری

نویسندگان از کلیه زوجین شرکت‌کننده که ما را در انجام پژوهش یاری رساندند تشکر می‌نمایند.

References

- Arianfar, N., & Rasouli, R. (2019). Structural Equation Model for Predicting Marital Satisfaction Based on the Health of the Main Family and the Mediating Variable of the Dimensions of Love. *Women and Family Studies*, 7 (1), 139-157. (Persian)
- Brisini, K. S. C., & Solomon, D. H. (2021). Distinguishing relational turbulence, marital satisfaction, and parenting stress as predictors of ineffective arguing among parents of children with autism. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(1), 65-83.
- Calandre, E. P., Ordonez-Carrasco, J. L., & Rico-Villademoros, F. (2021). Marital adjustment in patients with fibromyalgia: its association with suicidal ideation and related factors. *Clinical and Experimental Rheumatology*, 39(3), 3-12
- Campbell. T. L. (2008). The effectiveness of family interventions for physical disorders. *Journal of Marital and Family*. 29(2), 263-281
- Colaizzi, P. F. (1978). Psychological research as the phenomenologist views it. In R. S. Valle & M. King (Eds.), *Existential-phenomenological alternatives for psychology*, 2(3), 48-71
- Coelho, V. A., Sousa, V., & Marchante, M. (2015). Development & Validation of the Social and Emotional Competencies Evaluation Questionnaire. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 5(1), 139-147.
- DeLongis, A., & Zwicker, A. (2017). Marital satisfaction and divorce in couples in stepfamilies. *Current opinion in psychology*, 13(11), 158-161.

- DeLongis, A., & Zwicker, A.(2017). Marital satisfaction and divorce in couples in stepfamilies. *Current Opinion in Psychology. Journals in psychology*,13 (11), 158-161
- Epifani, I., Wisyaningrum, S., & Ediati, A. (2021). The Role of Marital Satisfaction and Sexual Satisfaction During the Coronavirus 2019 Pandemic on the Mental Health of Families. *Journal of Family Research*, 17(1) ,45-62
- Fraser, R. N., Dalton, J. H., Burkhart, J. W., & Collins, J. T. (2021). Shared Christian Religious Identity, Religiousness, and Marital Satisfaction. *Journal of Pastoral Care & Counseling*, 75(2), 126-132.
- Glasser. S. (2010). Postpartum depression: a chronicle of health policy development. *Israel Journal of Psychiatry and Related Sciences*, 47(4), 254-259.
- Goldenberg, W., Goldenberg , H. (2011). Family Therapy. *Journal of school psychology and institutions*,9(4) , 20-33
- Henrian, M., & Younesi, J. (2011). Investigating the causes of divorce in Tehran family courts, *Judgment Journal*, 7(2), 12-15.(Persian)
- Hosseini Poor, M. S., Fallah, M. H., & Vaziri, S. (2021). Lived Experience Perception of Women with Interpersonal Dependent Husbands and Designing the Couple Therapy Package:An Exploratory Mixed Research. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 11(2), 137-162.(Persian)
- Hallford , K. (2005). Couple Therapy and Relationship Education: *Guest Editors.Journal Bihavior Therapy*,43(1), 1-230
- Johnson, S. M., & Whiffen, V. E. (2003). *Attachment processes in couple and family therapy*. New York: Guilford Press
- Kaab Umayr, N., & Pirzadeh, A. (2020). Comparison of marital satisfaction and intimacy and sexual function in female nurses with fixed and variable work shifts. *Journal of Ergonomics*. 8(3): 69-59
- Khanifar, H., & Zarandi, N. (2010). A Review of the Concept of Trust in the Publishing Organization, *Besat Publishing Institute*, 1(2), 3-18.(Persian)
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2020). Research on marital satisfaction and stability in the 2010s: Challenging conventional wisdom. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 100-116.
- Kim, D., Kwon, Y., & Xin, S. (2021). The Effects of Enjoyable Couple Activity and Common Dyadic Coping on Marital Satisfaction through Mediation of Sexual Intimacy: Focusing on Urban Chinese Women in the Early Years of Marriage. *Family and Environment Research*, 59(1), 45-58.
- Langeslag, S. J., & Surti, K. (2022). Increasing love feelings, marital satisfaction, and motivated attention to the spouse. *Journal of Psychophysiology*.36(4),199-214
- Marshall, K., Rasman., & Guchen, B.(2016). Qualitative research methods. Cultural Research Office . *Journal of Public Particicipation in Health Care ND Health Policy*, 19(2), 448-458

- Mozas, A. M., Oliver, J., & Berástegui, A. (2022). Differentiation of self and its relationship with marital satisfaction and parenting styles in a Spanish sample of adolescents' parents. *journalsPlos one*, 17(3), 1-16
- Mohammadkhani, Sh., Bahari, A., & Akbarian, F. M. (2014). Attachment styles and symptoms of depression: The mediating role of rumination. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 23 (3), 335-320. (Persian)
- Rajabi, G. R., Hamidi, O., Aman, E. F. A., Aslani, K. (2019). Exploring the lived experience of marital satisfaction of culturally different couples: a phenomenological study. *Journal of Family Counseling and Psychotherapy*. 8(1), 105-124. (Persian)
- Rovine, M. J., Laurenceau, J.P., & Barrett, L. F. (2005). The Interpersonal Process Model of Intimacy in Marriage: A Daily-Diary and Multilevel Modeling Approach. *Journal of Family Psychology*, 19(2), 314–323.
- Sanaei, B. (1999). The role of the family of origin in marriage children, *Journal of Consulting Research and News*, 3(4), 21-26. (Persian)
- Sanford, K. (2010). Perceived threat and perceived neglect: Couples' underlying concerns during conflict. *Journals of Psychological Assessment*, 22(2), 288-297.
- Sinha, S.P., & Mukherjee, N. (1990). Marital adjustment space orientation. *the Journal of social psychology*, 130 (5), 633-639.
- Taghipour, F., Ebrahimpour, D., & Rad, F. (2012). Social factors related to marital incompatibility among couples who referred to Meshkinshahr Family Court in 2012. *Journal of Sociological Studies*, 3(9), 37-52. (Persian)
- White JK, Hendrick SS, Hendrick C. (2004). Big five personality variables and relationship constructs. *Personality and Individual Differences*, 37 (7): 1519-1530.
- Wang, Q., Wang, D., Li, C., & Miller, R. B. (2014). Marital satisfaction & depressive symptoms among Chinese older couples. *Aging & mental health*, 18(1), 11-18.
- Yoo, G., & Joo, S. (2021). Love for a Marriage Story: The Association Between Love and Marital Satisfaction in Middle Adulthood. *Journal of Child and Family Studies*, 31(6), 1-12.
- Zakeri, F, Saffarian Tusi, M, Nejat, H. (2019). The role of self-adjustment moderator in the effect of emotional distress and interpersonal problems on marital boredom in maladapted women. *Journal of Positive Psychology*, 5 (4), 35-50. (Persian)

